

דחוף

לכבוד
ח"כ ניסן סלומינסקי
יושב ראש ועדת החוקה, חוק ומשפט
משכן הכנסת, קריית בן גוריון
ירושלים, 91950
נכבדי,

הנדון: החברה לאיתור ולהשבת נכסים של נספי השואה

לקראת הדיון הקבוע בוועדת חוקה, חוק ומשפט ליום 3.11.15, הרינו מתכבדים להביא בפני הוועדה את הדברים הבאים:

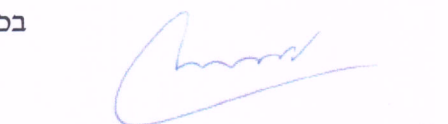
1. **דרישת ח"כ מיכאלי, מגישת הבקשה לדיון מהיר, לגרוע ממשכורות עובדים של החברה לטובת הסיוע הינה הצעה המנוגדת לחוק ואינה מעשית; החברה שאינה מתוקצבת ע"י המדינה חייבת לשמור תקציב להפעלתה, אחרת תהיה חדלת פירעון, וחמור מכך - היא לא תוכל לתפקד ולסיים את שליחותה על פי החוק למען יורשיהם החוקיים של הנספים ולמען ניצולי השואה הנזקקים עד סוף 2017.**
2. **החברה לאיתור ולהשבת נכסים של נספי השואה היא גוף ייחודי שהוקם על פי חוק נכסים של נספי השואה (השבה ליורשים והקדשה למטרות סיוע והנצחה) תשס"ו-2006. תפקידה של החברה הוא תיקון עוול היסטורי ארוך שנים, במסגרתו משיבה החברה נכסים בישראל אשר נרכשו על ידי יהודים שנספו בשואה, היו מוחזקים מעל ל-70 שנה בידי גורמים שונים ולא הושבו לבעלי הזכויות בהם - יורשי הנספים.**
3. **בחברה להשבה שוקדים במסירות 54 עובדים על מימוש שתי המטרות העיקריות של החברה, הקבועות בחוק: איתור נכסים בישראל של נספי השואה והשבת נכסים או שוויים ההוגן ליורשי הנספים.**
4. **כתוצאה מכך מגשימה החברה להשבה בשנים האחרונות את מטרותיה אלה הרבה מעבר לציפיות שהיו בעת חקיקת החוק - כאשר עד היום הצליחה החברה להשבה לאתר יורשים לנכסים בשווי של כ-460 מיליון ₪.**
5. **יודגש: הדרך להגשמת מטרות אלו רצופה עבודה קשה ומאומצת של עובדי החברה וביניהם חוקרים, הסטוריונים, משפטנים ואחרים. עובדים אלה עושים את עבודתם וזאת למרות שיטנו "תאריך תפוגה" למשרתם בחברה - אשר על פי הוראות החוק עתידה לסיים את פעילותה עד סוף שנת 2017 - וזאת נוכח הנושא החשוב ותחושת השליחות הציבורית שהם רואים בעבודה זו.**
6. **הצלחתה הרבה של החברה מתבטאת גם בהגשמת שתי מטרותיה השיוריות על פי החוק: סיוע לניצולי שואה נזקקים באמצעות אותם נכסים פרטיים שלא ימצא להם יורש, ותמיכה בפעילות להנצחת זכר השואה. סה"כ הסיוע שהעבירה עד כה החברה לניצולי שואה מתוך נכסיהם הפרטיים של נספים שלא נמצאו להם יורשים מסתכם בכ- 750 מיליון ₪.**
7. **לצערנו וכפי שהודענו לוועדה במכתבנו מסוף חודש יוני, נוכח קופתה הכמעט ריקה אין ביכולתה של החברה להשבה להעביר את הסכומים הקבועים בחוק [בשנת 2015 - 150 מיליון ₪, בשנת 2016 - 135 מיליון ₪] לשם סיוע לניצולי השואה. כפי שהוסבר בדיון הקודם שנערך בוועדת חוקה בראשית חודש יולי ש.ז. - מצב זה אליו נקלעה החברה להשבה הינו אבסורדי ממש, שכן בעוד שקופתה ריקה, מחזיקה החברה להשבה בכ-25% ממניות חברת אוצר התיישבות היהודים בע"מ (אוה"ה) אשר בשל נסיבות חריגות, שאינן תלויות בחברה להשבה, לא ניתן לממשן מבלי שייגרם נזק של עשרות מיליוני שקלים לניצולי השואה, כפי שהוסבר במכתבנו לכב' מ-30.6.15, שהעתקו רצ"ב שנית.**
8. **ההסתדרות הציונית העולמית הבטיחה כי תשתף פעולה במהלך שיאפשר את קבלת הסכום המקסימלי בגין חלקה של החברה להשבה במניות אוה"ה לטובת סיוע לניצולי שואה - אך לא פעלה בהתאם. אוה"ה מצידה סירבה לקיים את החלטת בעלי המניות שהצביעו ברוב מוחלט באסיפה הכללית בעד**

חלוקת מניות בנק לאומי כדיבידנד בעין. כבר הבהרנו שאם החברה להשבה תאלץ לממש את מניות אוה"ה במקום לקבל את מניות בל"ל כדיבידנד בעין, יוצר פער של כ- 70 עד 80 מיליון שקל שיופחתו מהסיוע לניצולי השואה. לדעת דירקטוריון החברה, שהוא המוסמך והאחראי לשימוש שנעשה לפי החוק בכספים שבידי החברה, אין הצדקה לפגיעה כזו בהיקף הסיוע.

9. זכור, החברה להשבה נאלצה לפנות (בתחילת חודש מאי ש.ז.) לבית המשפט בעניין המניות הכלואות באוה"ה. בית המשפט ערך מספר דיונים מקדמיים בנסיון להביא את הצדדים לכדי הסכמה: בית המשפט ונציג היועץ המשפטי לממשלה הביעו עמדה חד-משמעית, כי על אוה"ה למצוא פתרון מהיר לשם העברת הכספים לחברה להשבה לשם סיוע לניצולי השואה - אך אוה"ה לא עשתה כן. משלא הושגה הסכמה - קבע בית המשפט את התיק למספר דיוני הוכחות תכופים מסוף חודש אוקטובר עד מחצית חודש נובמבר ש.ז. רצ"ב לעיונכם פרוטוקול הדיון בו נקבעו דיוני ההוכחות.
10. נזכיר כי בשנת 2014 החברה יזמה, בשיתוף עם משרד המשפטים, תיקוני חקיקה שאושרו בכנסת (תיקון מס' 3 לחוק) ואשר כללו את קיצור תקופת פעילות החברה עד לשנת 2017 במקום 2021 על פי החוק טרם התיקונים. מהלך זה הוביל לחסכון של 80 מיליון ₪ שנותב לטובת הגדלת הסיוע לניצולים.
11. קיצור חיי החברה בא במקביל לתיקונים בחוק, שיזמה החברה, ואשר נתנו לחברה כלים לייעל עוד את עבודתה במטרה לעמוד במטרות שנקבעו בחוק עד לסוף שנת 2017. להבהיר - מדובר באתגר מקצועי וניהולי לא פשוט, והנחת העבודה היא שבפרק הזמן שנותר יתאפשר לחברה לפעול להגשמת מטרותיה בלא הפרעה.
12. כל אותם הישגים והצלחות של החברה להשבה הינם תוצאה של עבודה מאומצת של עובדיה - ללא אותם עובדים ייפסק הסיוע ותיפסק השבת הנכסים ליורשי נספי השואה, שהיא ליבת עיסוקה של החברה, וממילא רוב רובו של התקציב הקבוע בחוק (כ-14 מיליון ₪ בשנת 2016 וכ-12 מיליון ₪ בשנת 2017) לתיפעול החברה ובכלל זה משכורת העובדים מיועד לאיתור ולהשבה של נכסים שהם קניין פרטי שאל לאיש לשים עליהם את ידו.
13. נוכח כל האמור לעיל, אנו סבורים כי אין כל מקום לטענה המועלית בפנייתה של חברת הכנסת מרב מיכאלי, לפיה על החברה להשבה להימנע מלשמור את התקציב הנדרש לצורך פעילותה בשנתיים הקרובות - תקציב הקבוע בחוק.
14. נזכיר בהקשר זה את דבריו של נציג רשות החברות הממשלתיות, מר זאב ליכטנפלד, בשיבת וועדת כספים של דירקטוריון החברה מיום 20.7.15: "עמדת רשות החברות הממשלתיות היא חד משמעית שצריך לשמור את שכר העובדים כי החברה צריכה לחיות את אורך החיים הקבוע בחוק. אסור להגיע לחדלות פירעון". מצ"ב גם מכתבו של סגן מנהל רשות החברות הממשלתיות בעניין זה, בסיומו נקבע כי "החלטת דירקטוריון החברה לשריין את תקציב החברה הינה סבירה בנסיבות העניין".
15. החברה להשבה מקווה כי תוכל לשוב ולהעביר את כספי הסיוע לניצולים בהקדם האפשרי, כאשר המפתח לכך מצוי בידי ההסתדרות הציונית העולמית אשר יכולה בהחלטה אחת לשחרר את הכספים הכלואים באוה"ה - כ-250 מיליון ₪ הנחוצים כל כך לניצולי השואה.
16. הדיון בוועדה מיותר בשלב זה, כאשר יומיים אחריו מתקיים דיון נוסף בבית המשפט, ודיונים דחופים ותכופים נוספים קבועים עד מחצית נובמבר, וככל שלא יגיעו הצדדים להסכמה יש לצפות כי תינתן הכרעה מהירה של בית המשפט בעניין חשוב זה.

בכבוד רב,

ד"ר ישראל פלג - מנכ"ל החברה

מיכה חריש - יו"ר דירקטוריון החברה